

Pediatrikens utmaningar i framtiden

Barnveckan, 21 april 2010

Margareta Blennow

Betyder det något hur miljön utformas kring barnsjukhusen?

Personer på sjukhus där man har utsikt mot grönska tillfrisknar snabbare

Källa: Patrik Grahn, professor, SLU, Alnarp

Pediatrikens framtid

BLF-dokument 1999. Iréne Jakobsson, Katarina Hanséus

Samlad pediatrik eller subspecialisering?

Vad talar för samlad pediatrik?

2009: Att bli god pediatriker kräver en gedigen kunskap såväl om barnets normala och icke normala utveckling som förutsättningar för sjuka barn och det sjuka barnets familj.

2010: HELHETSPERSPEKTIVET VIKTIGT NU OCH I FRAMTIDEN

2009: Specialkunskaper om fysiologi o patofysiologi hos växande individen tillvaratas. Talar emot organrelaterad organisation. Den pediatrika vårdkedjan måste hålla överallt oavsett geografiska förhållanden.

2010: CENTRUMBILDNINGAR MED VUXEN-SPECIALISTER KAN BEHÖVAS tex KARDIOLOGI ONKOLOGI, MULTISYNDROM MFL

Pediatrikens framtid

Vad talar för samlad pediatrik?

2009: Gränsen mellan allmänpediatrik och subspecialitet är flytande och förskjuts ständigt. Det vi idag betraktar som specialistkunskap kan i morgon vara allmän pediatrik. Basen för påbyggnadsspecialisten skall vara specialistkompetens i pediatrik.

2010: SAMMA GÄLLER NU OCH I FRAMTIDEN

Pediatrikens framtida behov

1999: Tillkomst av **nya patientgrupper**. De "nya överlevarna". Barn med extrem prematuritet, maligna sjukdomar, absorptionsproblem, komplicerade hjärtfel.

2010: ANPASSA SJUKVÅRDEN EFTER NYA PATGRUPPER barn från länder med annat infektionspanorama, barn med livsstilssjukdomar

1999: Ökande segregering mellan arbetande och arbetslösa leder till ökad patienttillströmning inom socialpediatriken

2010: SOCIALPEDIATRIKEN BEHÖVER FORTFARANDE FÖRSTÄRKAS

Pediatrikens framtida behov

1999

- Skiftande fördelning mellan öppen vård, dagvård och slutenvård.
- Barn bör i stor utsträckning skötas av barnläkare och antalet barnläkare i öppen vård behöver förstärkas

2010

- Utbyggnad av hemsjukvård, dagvård behövs
- Stort behov, verklig utmaning att öka antalet barnläkare i öppen vård

Barns välbefinnande i Sverige

Vad vet vi, vad gör vi?

Nobelpristagaren Daniel Kahneman:

”The study of wellbeing, an issue that has hitherto been ignored by most medical scientists”

Barn mår bra men ungdomar dåligt

Sven Bremberg, Folkhälsainstitutet

- Svenska 11-åringar mycket nöjda, ligger nästan högst upp i OECD's mätning om skolbarns hälsovanor
- 15-åringar ligger på nedre halvan

Barn kontra ungdomars välbefinnande är det bundet t välfärdssamhället?

- Nej, finska 15-åringar mår jättebra
- Psykisk ohälsa bland 15-åringar ökar (SoS folkhälsorapport), mest bland flickor. Denna tendens finns inte i Finland.

Slutenvård självskadebeteende, depressioner. Dödsfall.

- Ingen förändr bland flickor 10-14 år
- Flickor 15-19 år ökar
- Slutenvård depressioner fyrdubbling bland 20-24 åringar mellan 1987 och 2007
- Dödsfall/100 000 pojkar 1-15 år, minskat sedan 1952
- Dödsfall /100 000 ungdomar 16-24 år ej minskat efter 1990-talet

- Det har skett en ökning av nedstämdhet och oro från mitten av 1980 talet till mitten av 2000- talet. Flickor med sådana problem har dubblerats eller tredubblats.
- Unga följer inte den drastiska minskning i självmordsfrekvens som syns i alla andra åldersgrupper.
- Giltig kunskap saknas om förändringar i psykisk hälsa bland barn 0-10 år

Källa: Kungliga Vetenskapsakademien. State of the science konferens 12-14 april 2010. ***Trender i barns och ungdomars psykiska hälsa i Sverige***

Vad spelar roll?

Vad kan pediatriken bidra med?

- Föräldrar viktigast första sju åren
  - Aronen et al (Finland) rådgivande kontakter i hemmet 1 g/mån i 5 år gav 40% minskning av depressioner vid 20-21 åå
  - Cullen allmänläk (Austr) - rådgivande kontakter 5 år, vid 27-29 åå 37% minskning depressiva symtom hos kvinnor
- 50% föräldrar vill ha föräldrastöd enl enkät 2008
- Källa: Sven Bremberg, Folkhälsoinstitutet

Riskfaktorer för vuxensjukdom samvarierar med gränopsykiatrisk problematik i tonåren

Källa: Martin Ingvar, KI 2009

- Hur organiserar vi barnsjukvården efter detta?
- Vårdutbudet på barn och ungdomsmedicinska mottagningarna kan utvecklas. Dit kan t.ex. utredning och behandling av neuropsykiatriska åkommor och barnfetmabehandling förläggas

Pediatrikens utmaning om barns välbefinnande

- **Bättre kunskap om psykiska hälsan för barn 0-10 år**
- **Organisera hälso- och sjukvården för barn och UNGA efter nya behov**
- **Föreana pediatrik och BUP**

Hur många barn utsätts för fysisk misshandel? Vad ser vi?

Fysisk misshandel av små barn är en ofta missad diagnos.

Träslevsslag

Bältesslag

Mamma sökte akut för misshandel.
Någon började prata med det
medföljande barnet....

Våld mot Barn

Staffan Janson Barnrättsakademien

- Att knuffa och ruska små barn tycks ha ökat
- ***Våld mellan vuxna i familjen är den klart största riskfaktorn för kroppslig bestraffning av barn***
- Alkoholbruk hos föräldrar dubblerar risken
- Barn med kronisk sjukdom har ökad risk

Övergrepp i barnaåren, långsiktiga konsekvenser

- Starkaste sambanden mellan övergrepp i barndomen och
  - beteendeproblem som barn och tonåring
  - kriminalitet
  - fetma

Vad kan sjukvårdspersonal göra?

- Ha kunskap för att kunna se
(t.ex. föräldrar svarar: 2,3% slagit sitt barn senaste året, skolbarn svarar: 13% fått stryk, 10% slagna ofta.)
- **Prata m barnen**
- Mod och kompetens att ingripa. **VÅGA FRÅGA**
- Förmåga att samarbeta över okända gränser

Pediatrikens utmaning om barn som far illa

- **Att tänka på möjligheten av misshandel!!!**
- **Att utesluta andra sjukdomar som kan behandlas**
- **Samarbeta över okända gränser**
- **Skapa barnskyddsteam på varje barnklinik**

Lärande

- Utnyttja nya pedagogiska metoder
- Satsa på interaktiva kurser och examinationer tex **PREP 2009 The Pediatrics Review and Education Program** från American Academy of Pediatrics (AAP).
- Vi lär mest och bäst när vi kopplar teoretisk kunskap till känslor och när vi utnyttjar den gamla devisen *Repetitio est mater studiorum*
- ÖKA ANDELEN TID FÖR PATIENTMÖTEN ÄVEN OM DET BLIR PÅ BEKOSTNAD AV DOKUMENTATION
- Lär alla evidensbaserade metoder för god kommunikation
- MÖTET ÄR KÄRNAN I ALLT HÄLSO OCH SJUKVÅRDSARBETE

Lärande

- Register: Samla kunskap om barn i ett barnregister som
  - är enkelt att använda
  - analyseras regelbundet
  - sammanställs och återförs till användarna

Pediatrikens utmaning om lärande

- **Att använda nya pedagogiska metoder**
- **Att öka andelen tid för möten mellan patient – läkare**
- **Att samla, analysera, återföra och använda information i register**

”Advocacy”

Att vara barnens talesmän

Barnläkare behöver delta i lokalsamhället, i regionen och nationellt. Vi behöver prata med politiker, med myndighetsrepresentanter och föra fram vår kunskap om barn och barns behov.

”Advocacy”

Pediatrikens utmaning att vara barns talesmän -

- Vi måste
  - lyssna på barnen
  - engagera oss i lokalsamhället, i regionen och nationellt
  - prata med politiker, med myndighetsrepresentanter och föra fram vår kunskap om barn och barns behov

Barn = 1 921 093 personer utgör
21% av den totala befolkningen

Tänk om föräldrar fick en röst för varje
barn – hur skulle då samhället förändras
de kommande åren?

Målet - välmående barn

Välmående föräldrar

